

KOMMENDANTBLADET

Information till Sällskapet Castellanernas medlemmar
december månad 2024

Sammanställning: Göran Lindgren

Kapitelmästaren har ordet!

Nu är det jul igen och ordenskapitlet vill ta tillfället i akt och önska alla Castellaner en riktigt god jul och ett Gott Nytt År.

Det känns bra för mig som ny kapitelmästare att ha en aktiv styrelse där alla tar sin del av ansvaret.

Guidegruppen har arbetat fram guideplaner för Boön och Kastellet. Gruppen har även genomfört utbildning på guideplanerna för att ge förutsättningar till kommande guidningar.

Vi har ett stort behov av guider till Kastellet och Boön. Är du intresserad hör av dig.

Vi planerar ett medlemsmöte den 27 februari 2025 där Leif Olsson kommer att berätta om Väggaparken. Inbjudan kommer att skickas ut senare.

Nu ser vi framåt emot en aktiv vår.

Benny Olander

GOD JUL OCH GOTT NYTT ÅR

önskar Ordenskapitlet

2026 blir ett jubileumsår – Castellanerna fyller 60 och Kastellet 350 år.

År 2026 har det gått 350 år sedan fästningen på Frisholmen i hamninloppet till Karlshamn stod klar. Inte med murar runt om men i alla fall tillräckligt rustad för att möta en fiende.

Fienden i det här fallet var Danmark. Den danske kungen Kristian V grämde sig över freden i Roskilde 1658, då Danmark tvingades att ge upp landskapen Skåne och Blekinge. Halland var redan en svensk provins på 90 år efter freden vid Brömsebro 1645. Men värst för kungen var nog förlusten av den för Danmark så viktiga Öresundstullen som hamnade i svenska händer.

På hösten 1676 lyckades danskarna inta Kastellet men inte för någon längre tid. Efter ett misslyckat försök i februari månad 1677 kom svenskarna tillbaka i mars månad och intog fästningen. Efter det var Kastellet inte inblandat i några stridigheter. Några skärmytslingar förekom och vid ett tillfälle besköts danska örlogsfartyg som kommit för nära.

År 1724 tillsattes en fästningskommission som fick till uppgift att avgöra vilka fästningar i riket som skulle finnas kvar och vilka som skulle läggas ner. Kommissionen föreslog att Kastellet skulle läggas ner och ersättas med en mindre redutt på Boön. Det fanns dock inga pengar till en sådan förändring så Kastellet fick stå kvar som det var. Kastellet upphörde som militär anläggning 1864.

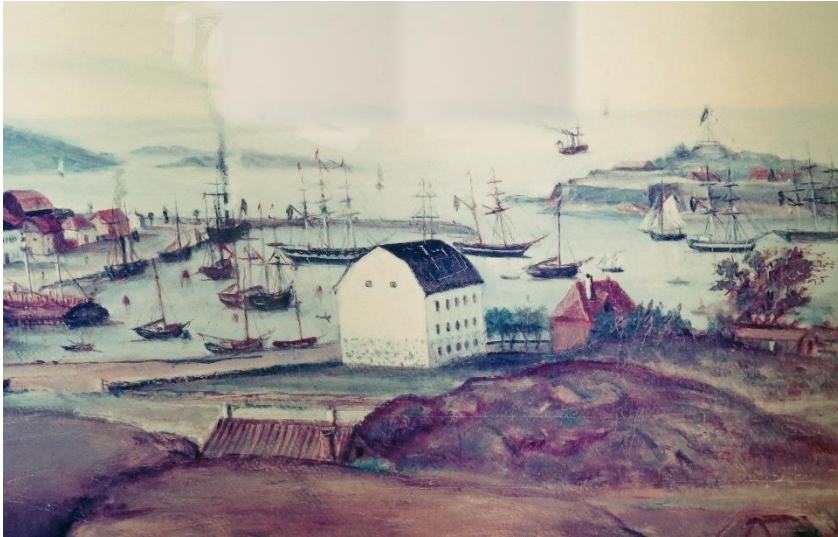
När det gäller planerna för firandet av Kastellets 350-årsjubileum finns några frågetecken om vilket år som gäller. Hösten 1675 hade byggnadsarbetet framskridit så långt att kungen utsåg Kastellets första kommandant, Johan Adolf Hård av Segerstad. Segerstad anlände troligtvis till fästningen i januari 1676. Sommaren samma år drogs det civila arbetsfolket tillbaka och de soldater som tillhörde garnisonen fortsatte arbetet. Även om kungens utnämnannde den förste kommandanten 1675 så talar det mesta för att de sista byggnadsarbeten var klara sommaren 1676.

MEDLEMSAVGIFTEN 2025

Medlemsavgiften 250 kr för 2025
betalar ni lättast via
Bankgiro: 5497-3730
Swish: 123 176 67 65
Glöm inte uppge namn vid
inbetalningen

NÅGRA DATUM ATT NOTERA 2025

27 februari: Medlemsmöte om nya Väggboken
20 mars: Årsmöte
1 juni: Kastellets dag

Lagerbyggnaden på en målning från mitten av 1800-talet.
Målning: Karlshamns museum

."Stickan" på Västra kajen

Några Castellaner minns säkert den gamla lagerbyggnaden på hamnens västra kaj. Byggnaden uppfördes 1810 vid tiden för Napoleons kontinentalblockad mot England. Vem som lät uppföra byggnaden är dock inte känt. En teori är att handelsmän i Karlshamn, som gjorde pengar på smuggling vid den här tiden, lät bygga lagerhuset. Men det är som sagt en teori.

År 1833 startade Strömma bomullsspinneri AB sin fabrik i Asarum medan företagets kontor och lager in-

hystes i lagerbyggnaden på Västra kajen. Läget var väl valt med tanke på sjötransporterna. Vid en brand 1892 totalförstördes byggnaden men redan året efter kunde en ny byggnad invigas på samma plats.

År 1910 byggdes byggnaden ut. Dessutom hade järnvägen och Vislandabanan dragits fram precis utanför dörren. Förutom Strömma bomullsspinneri fanns även dotterbolaget AB Strömma trikåfabrik i lokalerna. Fabriken hade ett fyrtiotal anställda, mest kvinnor som stickade strumpor med hjälp av stickmaskiner. Det är därför byggnaden i folkmun kallades för "Stickan".

Det var inte bara i fabriken det stickades. I många karlshamnshem fanns mindre stickmaskiner där kvinnorna, vid sidan av hushållsarbetet, kunde sticka åt fabriken och på så sätt få lite inkomster. Strumpstickningen pågick fram till 1955.

Det finns även andra företag som genom åren hyrt in sig i byggnaden. Från 1950 hyrde Reymersholms livsmedel (oljefabriken) kontorsutrymmen och lager i byggnaden, Skeppsmäklarfirman Gillis Börjesson var hyresgäst fram till 1963. Karlshamns stuveribolag och Karlshamns hamn är ytterligare två företag som hyrt lokaler i byggnaden.

År 1955 uppmanade stadsfullmäktige i Karlshamn hamndirektionen att köpa byggnaden. 1963 revs Stickan för att lämna plats för byggandet av margarinfabriken som invigdes 1965.

Efter branden 1892
Foto: Karlshamn museum

Lagerbyggnaden 1910 efter om- och tillbyggnaden.
Fotn: Karlshamns museum